

Enligt sändlista

Bildande av Albrunna naturvårdsområde i Mörbylånga kommun

Uppgifter om naturvårdsområdet

Kommun: Mörbylånga

Socken: Södra Möckleby

Läge: 4 km S om Södra Möckleby kyrka

Areal: 467 ha

Kartblad: Ekonomiska kartbladen 3G8h och 3G9h

Gräns: Innerkanten av den punktstreckade linjen på besluts-kartan

Fastigheter: Albrunna 29:1, 3:2, 3:8, 6:2 ,6:3, 1:2, 1:3 och Albrunna samfällt

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i samråd med markägarna.

Beskrivning av området

Albrunna alvar är beläget i den södra delen av Stora Alvaret. Stora delar av alvaret består av tunnjordiga alvarmarker. Längs den västra kanten finns dock en bred höjdrygg (Bullehall) med fina torrängar. I de delar som domineras av grusalvar ligger många, små fragment av fuktängar insprängda, ofta i lå och på nordsidan av de uppstickande berggrundsplintarna.

Ett markerat fuktstråk går tvärs över alvaret i södra delen av fällan. I stråket växer olika typer av fuktängar, som särskilt i de västra och östra delarna har intagits av stora tokbuskage. Små kärr och våtar finns på flera ställen i de lägre liggande partierna. Längs fuktstråket finner man rikligt av uppslag av ung björk. Här växer också stora tokbuskage och täta enesnår.

I området finns ett flertal sällsynta kärlväxter och svampar. Filtsolvändan, en varietet av ölandssolvändan, växer bland annat här. Den har varit föremål för forskning under lång tid. Här finns även den sällsynta småtöreln på flera ställen. Området har dessutom en intressant svampflora. Bland annat växer mörk sammetsmusseron och ögonvaxskivling på alvaret. Båda är sällsynta och finns med på den nationella hotlistan.

På alvaret ligger ett drygt tiotal fornlämningar. Flertalet av dessa är stensättningar. Den största av dessa ligger invid mittmuren och kallas Södra Vitror. Lite längre norrut längs

muren finns ett stort röse som heter Norra Vitrör. I anslutning till fuktstråket i söder ligger också flerastensättningar. I det stora flyttblocket här har man funnit ett flertal skålgropar. Flertalet övriga fornlämningar återfinns längs höjdryggen utmed alvarets västra sida. På alvaret kan man även se rester av fårvaktarkojor, dels vid det stora flyttblocket i söder, dels vid Södra Vitrör.

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Området har stort allmänekologiskt, landskapshistoriskt och geologiskt värde genom sin mångfald av representativa alvarmiljöer. Genom sitt läge nära västra landsvägen och sin tillgänglighet är området av stor betydelse för allmänhetens möjlighet att uppleva ett representativt alvarområde. Området bör förklaras som naturvårdsområde främst för att underlätta och garantera fortsatt skötsel, där betesdrift är ett nödvändigt moment.

Ärendets beredning

Frågan om bildande av naturvårdsområden på Stora alvaret har förts framåt genom en växelverkan mellan flera parter: enskilda markägare och arrendatorer, länsstyrelsen, naturvårdsverket, LRF m.fl. Förslag till föreskrifter och skötselinriktning har ingående diskuterats vid träffar mellan länsstyrelsen och berörda markägare och arrendatorer. Ett förslag till beslut jämte skötselplan har tillställts markägare, naturvårdsverket, kommunen, Uppsala universitet, LRF m.fl. Det första förslaget till beslut i maj 1994 överklagades av några markägare. Detta beslut har kommit till efter ytterligare samråd med dessa markägare.

Länsstyrelsens beslut

I det beskrivna området behövs av de skäl som nämns ovan särskilda åtgärder för att skydda och vårda naturmiljön. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 19 § naturvårdslagen (1964:822, omtryck 1991:641) området som naturvårdsområde. Länsstyrelsens beslut 1966-08-10 om landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen, äldre lydelse, upphör att gälla då det nu fattade beslutet vinner laga kraft.

Naturvårdsområdets namn ska vara Albrunna naturvårdsområde.

Ändamålet med naturvårdsområdet ska vara att bevara ett beteshävdad alvarområde på Stora alvaret. Särskild vikt skall läggas vid att bevara miljöer med djur- och växtarter som är

speciella för alvarmark och våtmark på alvaret samt en öppen landskapsbild. Allmänhetens möjlighet att besöka området skall underlättas om det inte medför störningar för fauna, flora eller brukning.

Ändamålet skall tryggas genom att

- hålla området i en väl avvägd beteshävd
- avverka inträngande träd och röja i buskvegetationen för att bibehålla ett glest buskbevuxet alvar
- främja allmänhetens tillgänglighet till området genom att anordna enkla stängselövergångar.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen samt 22 § naturvårdsförordningen som anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom naturvårdsområdet

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

- 1 Uppföra helt ny byggnad eller anläggning.
- 2 Ändra befintlig byggnad eller anläggning för annat än jordbrukets behov.
- 3 Uppföra stängsel eller annan hägnad annat än för jordbrukets behov.
- 4 Bedriva täkt av alla slag.
- 5 Borra, spränga, gräva, schakta, fylla ut eller tippa.
- 6 Dika eller dikesrensa, dämma, invalla eller avleda vatten.
- 7 Anlägga väg, parkeringsplats eller led.
- 8 Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov.
- 9 Anlägga luft eller markledning.
- 10 Anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar.
- 11 Uppföra mast eller antenn.
- 12 Anlägga motorbana eller skjutbana eller anordna motor- eller skytteövning eller tävling.

- 13 Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsrösen.
- 14 Plöja, harva eller fräsa
- 15 Tillföra växtnäringsämne eller jordförbättringsmedel
- 16 Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
- 17 Skogsodla genom plantering eller sådd.
- 18 Plantera in för trakten främmande växt eller djurart.
- 19 Framföra motordrivet fordon annat än i jord- och skogsbruket.

Vid prövning av tillstånd enligt punkt A 1 ska följande beaktas:

Tillstånd till byggnad eller anläggning som är väsentlig för djurhållningen inom området bör inte vägras om placeringen inom området kan ske utan väsentlig skada på bevarandevärdena och om det inte finns någon godtagbar alternativ placering utanför området.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet och som är angivna under B och D nedan.

Föreskrift A 19 skall inte utgöra hinder för ägaren till fastigheten Albrunna 3:8 att även fortsättningsvis utnyttja befintlig väg mellan fastigheten och västra landsvägen.

B. Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen om skyldighet för ägaren att tåla vissa åtgärder

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet.

- 1 Skötsel av betesmarker innefattande betesdrift, röjning, uppsättning och underhåll av stängsel enligt skötselplanen.
- 2 Upplåtelse av betesmark eller betesrätt till annan som ägaren/brukaren skäligen kan godkänna om han inte själv kan upprätthålla det betestryck som anges i skötselplanen.
- 3 Utförande och underhåll av stängselövergång i enlighet med bifogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturvårdsområdet

Inom området är det förbjudet att

- 1 framföra motordrivet fordon annat än på särskilt anvisade vägar och platser
- 2 ställa upp motorfordon eller husvagn annat än på särskilt anvisade platser
- 3 tälta mer än en natt på samma plats
- 4 medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
- 5 jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur, grod- och kräldjur eller fåglar, ta bort eller skada ägg eller bon eller på annat sätt störa djurlivet
- 6 samla in lösa stenar eller ta loss bitar av berggrunden
- 7 skada eller ta bort växande eller döda träd, buskar, mossor och lavar
- 8 anordna orienteringstävling eller träning därför
- 9 skada hägnader
- 10 använda området för militärövningar.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av naturvårdsområdet

- 1 Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av skötselplanen (bilaga 2). Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
- 2 Naturvårdsförvaltare ska vara länsstyrelsen, som fortlöpande ska samråda med berörda markägare vid förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga 3.

Beslutet ska kungöras på det sätt som är föreskrivet för författningar i allmänhet.

Stefan Svenaeus

Roland Persson

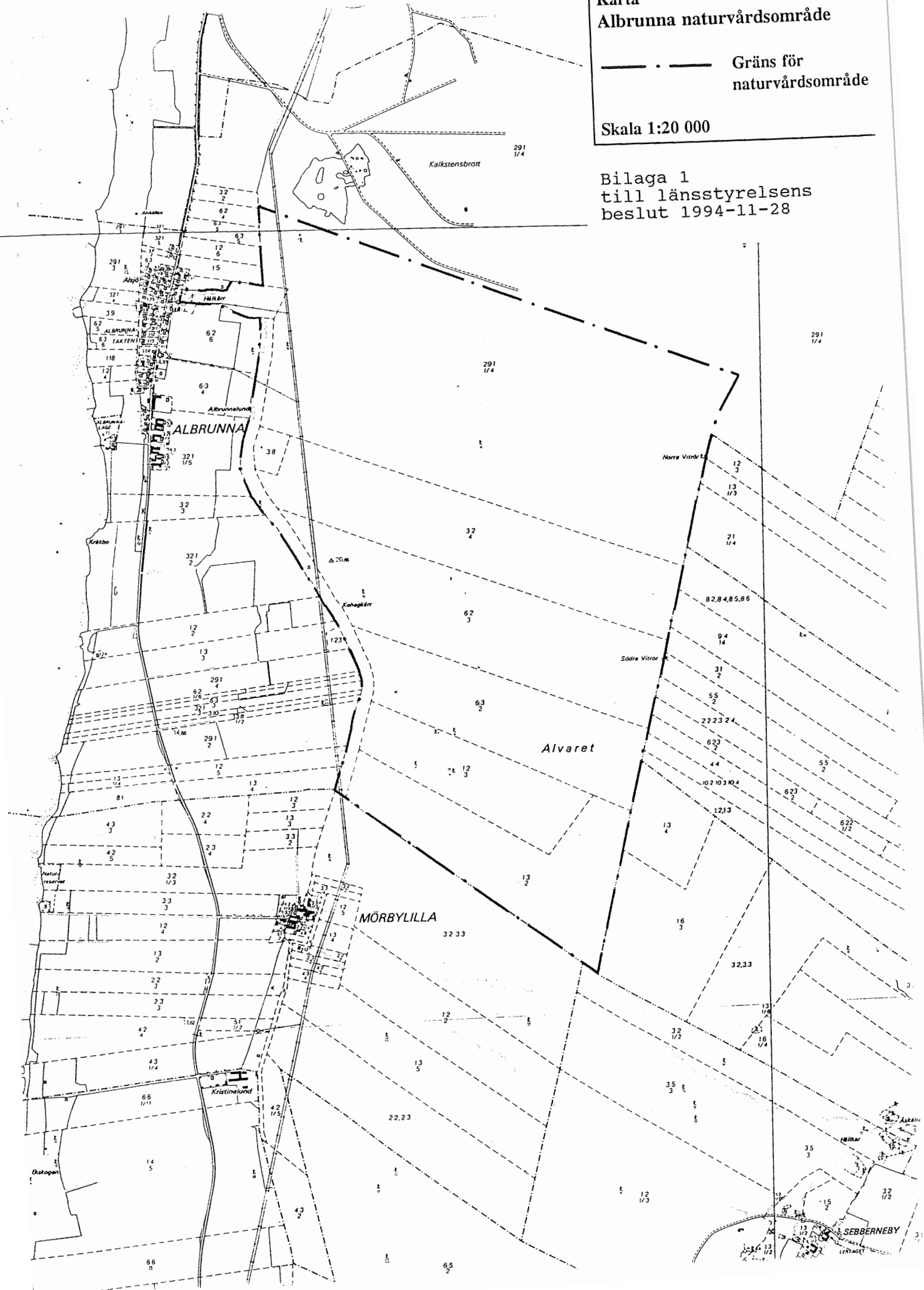
Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

— . — Gräns för
naturvårdsområde

Bilaga 1
till länsstyrelsens
beslut 1994-11-28

SKÖTSELPLAN, ALBRUNNA NATURVÅRDSOMRÅDE

1.	SKÖTSEL AV MARK	1
1.1	Huvudmål för skötseln	1
1.2	Riktlinjer som gäller för hela området	1
	Naturbetesmark	1
	Hägnader, fållindelning	2
	Vattningsställen	2
	Skogsmark	2
	Fornlämningar	2
	Jakt	3
	Fauna- och floravård	3
1.3	Åtgärder i olika skötselområden	3
2.	AVTAL, ERSÄTTNING, SAMRÅD m.m.	4
	Administrativ naturvårdsförvaltning	4
	Avtal och samråd om skötseln	5
	Arrenden	5
	Kostnadsfördelning	6
3.	ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN	6
4.	TILLSYN	7
5.	DOKUMENTATION AV SKÖTSELN	7
6.	ÖVRIGA ÅTGÄRDER	7
7.	KARTA MED SKÖTSELOMRÅDEN	8

1. SKÖTSEL AV MARK

1.1 Huvudmål för skötseln.

Målet för skötseln av naturvårdsområdet ska vara att bevara ett beteshävdad alvarområde. Särskild vikt skall läggas vid att bevara och återskapa mångfalden av miljöer med djur- och växtarter som är speciella för alvarmark samt en öppen landskapsbild.

1.2 Riktlinjer som gäller för hela området.

Naturbetesmark

Skötselmål: All torr och frisk gräsmark inom området ska ett normalår vid betessäsongens slut ha en väl avbetad grässvål. Tuvig gräsmark med älväxingvegetation ska visa tydlig betespåverkan (ingen eller obetydlig förnaansamling) inom huvuddelen av området. Även fuktiga partier med osmakligare växter (t.ex. starr) och tokbuskvegetation skall visa synbar betespåverkan.

Djurslag: Lämpliga djurslag är nötdjur (dikor, ungdjur, sinkor) och hästar, gärna i sambete.

Beläggning: Antalet betesdjur under ett år med normal årsmån bör inte understiga 45 nötdjur (nötenheter) eller motsvarande av andra djurslag.

Om det efter utvärdering är uppenbart att den rekommenderade beläggningen inte går att förena med skötselmålet eller god djurhälsa ska beläggningen kunna ändras efter samråd mellan djurhållarna och förvaltaren. Antalet läggs fast i särskilda betesavtal.

Betesperiod: Normalt betespåsläpp är första veckan i maj, hemtagning i okt - nov. Vid betesbrist bör djuren tas från området, ej stödutfodras på platsen.

Röjning: Generellt bör vid röjning de senast igenvuxna partierna ges förtur. Röjningsavfall bör i första hand forslas bort, i andra hand brännas eller samlas ihop på platsen, dock inte på gräsbevuxna ytor, i våtmarker eller på hållmark. Närmare anvisningar ges under resp. skötselområde (1.3).

Bränning: Bränning som restaureringsåtgärd rekommenderas i tokbevuxna fuktmarker, men bör undvikas på enbevuxen torrmark om inte mark- och väderförhållandena är sådana att skador på grässvålen med säkerhet kan undvikas. Bränning bör ske under vårvintern. Samråd ska alltid ske med länsstyrelsen och brandmyndighet i god tid innan bränning ska utföras.

Hägnader, fållindelning

Området består av endast en mycket stor betesfälla. Hägnaderna består idag uteslutande av stenmurar. Vissa sträckor, särskilt i den nordöstra delen, är i behov av underhåll och ev. komplettering med taggtråd.

Vattningsställen

Djuren har tillgång till vatten dels i kärret i fållans sydöstra del, dels i den nordvästra delen där tillgång finns till kommunalt vatten. Dessutom brukar djuren också utnyttja vattensamlingarna i de gamla stentäkterna.

Skogsmark

Egentlig skog förekommer inte på Albrunnas alvarmarker. Trädvegetation finns endast i form av mindre dungar och smärre grupper av träd i övrigt. Trädbevuxna delar bör på sikt åter omföras till betesmark. Gagnvirket tillfaller respektive markägare.

Fornlämningar

I samband med röjningsarbeten gäller följande: alla träd och buskar tas bort från fornlämningarna och deras omedelbara närhet. Däremot får inga stubbar brytas upp. På detta sätt motverkas skador genom rotvältor och fornlämningarna framträder på ett tydligt sätt i terrängen.

Bränning får inte ske inom fornlämningsområde. Hettan kan orsaka sprickor i de stenar som anläggningarna ofta är uppbyggda av.

Fornlämningarna finns markerade på den ekonomiska kartan. Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller skada fasta fornlämningar.

Jakt

Jakträttsinnehavaren disponerar jakten utan inskränkningar.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder för att gynna vissa djur- och växtarter ska inriktas på sådana arter som av tradition är knutna till öppna alvarmarker. Särskild fauna- eller floravård utöver vad som följer av skötselansvisningarna under punkt 1.3 är för närvarande inte aktuell.

1.3 Åtgärder i olika skötselområden.

Naturvårdsområdet består av endast ett skötselområde.

Skötselområde 1 (467 ha)

Beskrivning: Mycket vidstäckt och öppet alvarområde med övervägande tunna jordar. Längs områdets västra sida löper en höjdrygg beväxt med enbuskbevuxna torrängar. Ryggen har en blockrik markyta och längs dess sträckning finns flera fornlämningar. Huvuddelen av fällan består av grusalvar med mycket tunna jordar som saknar både träd och buskar. Små fuktängar och våtar finns insprängda här och var. På alvarrets södra del går ett smalt fuktstråk i öst-västlig riktning. Huvuddelen är fortfarande rätt öppen, men vissa delar har vuxit igen med tok, enbuskar och björk. I stråkets östra del ligger ett mindre kärr som tidvis dock torkar ut. Allra längst i söder löper ett antal mindre höjdsträckningar i nord-sydlig riktning. De har en mycket fin torrängsflora och är ofta bevuxna med enbuskar.

Mål: Öppen och välbetad alvarmark.

Istandsättningsåtgärd: Rövning av de tätaste enbestånden på höjdryggen i väster och ryggarna längst i söder (delområde a). En kraftig urövning (50-60%) av enbuskarna görs. Slån, nypon och unga askar röjs också bort. Rövningar i fritidshusets närhet bör göras i samråd med ägaren. Längs fuktstråket i söder (delområde b) avverkas all yngre björk. Tätare björkbestånd och gamla, solitära björkar och tallar lämnas dock kvar. Tåta tokbuskage bekämpas genom bränning.

Enbuskarna bland token kan röjas bort separat eller brännas tillsammans med tokensnåren

De små fuktängarna på det stora grusalvaret i norr är ibland enbuskbevuxna. Enbuskarna röjs bort. Även särskilt tät tokensnår i fuktängarna bekämpas genom bränning.

Områdena runt fornlämningarna röjs fria från all buskvegeta-

tion. Den västra muren längs lunden och åkrarna röjs fram.

De täta snåren och uppkommande träd riskerar att skada muren på sikt.

Stenmuren runt alvaret behöver ses över inledningsvis. Särskilt gäller det murarna längs södra gränsen samt mittmuren. Möjligen måste muren i nordost kompletteras med en el- eller taggtråd.

Underhållsätgärd: Årligt bete. Rekommenderad betesbeläggning: 45 nötdjur(ne)/betessäsong. Underhållsröjning av enbuskar, lövuppslag, slån- och nyponbuskar m m vid behov. Underhåll av hägnader.

2. AVTAL ERSÄTTNING, SAMRÅD m m

Administrativ naturvårdsförvaltning

Länsstyrelsen är administrativ naturvårdsförvaltare för området. I förvaltarens uppgifter ingår att:

- * träffa avtal om skötsel och eventuella upplåtelser
- * söka och redovisa skötselmedel från naturvårdsverket och ev andra intressenter
- * ansvara för sammanställning och utvärdering av dokumentation
- * utföra ev revidering el komplettering av skötselplan
- * ansvara för att information om områdets bevarandevärden insamlas, sammanställs och utvärderas
- * fortlöpande samråda om skötseln av området.

Avtal och samråd om skötsel

Betesdrift

Skötseln av betesmarken regleras i särskilda avtal mellan djurhållarna och länsstyrelsen. I avtalet, som minst bör vara 5-årigt, preciseras frågor som rör djurhållningen. Ersättning utgår efter vissa nivåer som är fasta för varje 5-årsperiod. Ersättningen grundas på det faktiska betestrycket inom området, dvs antal djur x ersättningsbelopp per dag för aktuellt djurslag x antal betesdagar inom området.

Ersättningsbeloppet kan reduceras om betestrycket inte har nått upp till överenskommen miniminivå och skötselmålet inte har uppnåtts.

För att skötselavtal ska tecknas bör det normalt finnas ett minst 5-årigt arrendeavtal mellan djurhållaren och markägarna.

Redan etablerad djurhållare ska ha företräde till bete och skötselavtal. Om djurhållaren eller ägarna inte själva har möjlighet att upprätthålla det rekommenderade betestycket kan länsstyrelsen utnyttja möjligheten att efter upplåtelse låta någon annan, som ägarna skäligen kan godkänna, beta området. Frågan ska endast väckas om betestycket vid upprepade tillfällen väsentligt (20-30 %) underskrider den rekommenderade minimibeläggningen i skötselavtalet samtidigt som skötselmålet inte har nåtts.

Röjning

För röjning i busk- och trädbevuxen betesmark lämnar ägaren genom sitt godkännande av skötselplanen i princip samtycke till att röjning av buskar och avverkning av träd får ske i den omfattning som framgår under respektive skötselområde i denna skötselplan. Ägaren ska dock alltid underrättas om planerad röjning och avverkning. Överenskommelse ska träffas om hur eventuellt gagnvirke ska tas om hand.

Avtal om särskilda röjningsinsatser för restaurering av igenvuxna områden kan träffas mellan länsstyrelsen och ägarna/brukaren/entreprenör. Vid upphandling av röjningsarbeten ska länsstyrelsen ge förtur till ägare och brukare om inte annan entreprenör är uppenbart förmånligare. Avtal om större röjningsinsatser bör vara skriftliga. Omfattningen av särskilda röjningsinsatser avgörs av tillgången på skötselmedel. Om någon annan än länsstyrelsen tar initiativ till röjningsinsatser bör detta i god tid anmälas till länsstyrelsen.

Röjning utan avtal på brukarens eller ägarens initiativ och bekostnad och inom ramarna för skötselplanen kan ske utan föregående samråd med länsstyrelsen. Vid maskinell röjning eller röjning utöver vad som anges i skötselplanen ska samråd ske med länsstyrelsen.

Bränning

Samråd om planerad bränning ska alltid ske med länsstyrelsen och brandmyndigheten i god tid innan bränningen ska utföras.

Arrenden

Frågor som rör jordbruks- och betesarrenden regleras mellan ägarna och brukarna i normala arrendeavtal eller genom andra överenskommelser som är fristående från ovan nämnda skötselavtal.

Kostnadsfördelning

Riktlinjer

Staten står för kostnader som rör:

- * avtal om betesdrift
- * materiel till hägnader som är nödvändiga för områdets skötsel enligt denna skötselplan
- * anläggningar för allmänheten, tillsyn och utmärkning av området samt eventuell informationstavla.
- * särskilda röjningsinsatser enligt avtal (se ovan: Röjning) i mån av tillgång på skötselmedel.

Djurhållarna står för kostnader som rör

- * arbete med uppsättning och underhåll av hägnader
- * underhållsröjning enligt skötselavtal

3. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

3.1 Skötselmål

Området ska vara tillgängligt för allmänheten. Tillgängligheten ska underlättas genom enkla anordningar om det inte medför störningar för fauna, flora eller brukning.

3.2 Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet p-plats: Området kan nås från väg 136. Parkeringsmöjlighet finns i anslutning till grinden i alvarets nordvästra del.

Åtgärder: Tills vidare ingen ändring av nuvarande förhållanden.

Stigar, stängselövergångar: Markerad stig eller stängselövergångar saknas idag.

Åtgärder: I anslutning till parkeringsmöjligheten i nordväst bör en stätta sättas upp. Desutom bör två stäng-

selövergångar uppföras längs muren mellan lunden och alvaret. Läget framgår av skötselplanekartan.

Renhållning: Anordningar för renhållning saknas.

Åtgärd: Ingen ändring av nuvarande förhållanden.

Information: Information om området jämte andra naturvårdsområden på Stora alvaret bör framställas i samlad form och finnas tillgänglig på ett begränsat antal, strategiskt belägna platser runt alvaret.

Åtgärd: Tills vidare ingen åtgärd. Frågan bör utredas senast när det står klart vilken omfattning naturvårdsområdena kommer att få på Stora Alvaret.

4. TILLSYN

Avtal om tillsyn av naturvårdsområdet bör träffas med markägare eller djurhållare.

5. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

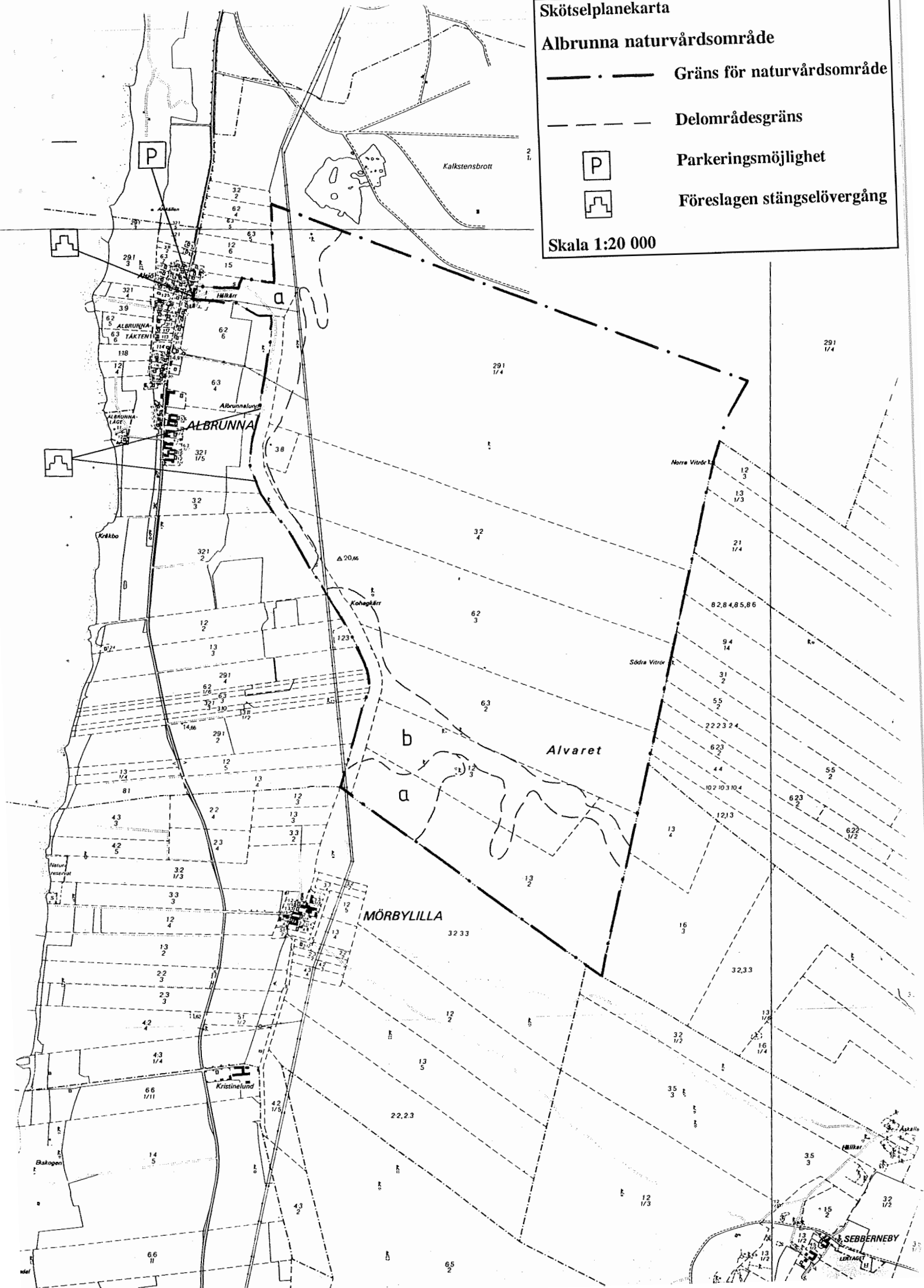
Djurhållarna svarar enligt skötselavtal för årlig dokumentation av djurhållningen inom området jämte iakttagelser av beteseffekter, stitage, störningar m m. Förvaltaren svarar för dokumentation av övriga åtgärder. Dokumentationen ska utgöra underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

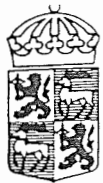
6. ÖVRIGA ÅTGÄRDER

En basdokumentation av områdets naturvärden bör utföras inom en 5-årsperiod. Dokumentationen bör innehålla en översiktlig vegetationsbeskrivning och uppgifter om särskilt hänsynskrävande djur- och växtarter.

Skötselplanen bör fördjupas eller kompletteras om ovanstående inventeringar ger anledning till detta.

Skala 1:20 000

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS REGERINGEN

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos regeringen. Det gör Ni genom en skrivelse till regeringen, miljö- och naturresursdepartementet, men Ni ska lämna/skicka skrivelsen till länsstyrelsen i Kalmar.

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer).

Tala om varför Ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna skrivelsen.

Observera att Er skrivelse ska lämnas/skickas till länsstyrelsen, Malmbrogatan 6, Kalmar. Postadressen är 391 86 Kalmar.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.